

Mustajoki Helsingin yliopistosta.

Huippuyksikön tavoitteena on tuottaa kuuden vuoden aikana suuri määrä tieteellisiä julkaisuja sekä järjestää monitieteisiä seminaareja ja konferensseja, jotka tukevat monitieteisen tutkimusparadigman ja ”suomalaisen koulukunnan” kehitystä. Tämän ohella huippuyksikkö toteuttaa myös tutkijakoulutusta järjestämällä vuosittain kesäkouluun. Tieteellisten tulosten lisäksi huippuyksiköllä on vahva yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tehtävä. Huippuyksikkö avaa uusia näkökulmia muun muassa Venäjää koskevaan poliittiseen päätöksentekoon välittämällä tietoa arjen vuorovaikutuksen ehdoista, Venäjän sosiaalisista innovaatioista ja valinnoista sekä tuottamalla punnittua tietoa perin-

teisistä ja uusista turvallisuusuhkista. Näiden lisäksi huippuyksikkö tuottaa uutta tietoa EU:n ja Venäjän suhteista identiteettien ja ulkopolitiikan näkökulmista muun muassa purkamalla kylmän sodan kehystä.

Uudessa suomalaisen Venäjän tutkimuksen huippuyksikössä on Aleksanteri-instituutin tutkijoiden lisäksi mukana tutkijoita myös Helsingin yliopiston Nykykielten laitokselta, Tampereen yliopiston Poliitiikan tutkimuksen laitokselta sekä Pietarin Eurooppalaisesta yliopistosta. Huippuyksikön partnereina on niin koti- kuin ulkomaisiakin tutkijoita ja tutkimusinstituutteja. Lisätietoa Venäjän tutkimuksen huippuyksiköstä saa yksikön kotisivuilta: <http://www.helsinki.fi/aleksanteri/crm>.

Sari Autio-Sarasmo

Václav Havel (1936–2011)

Václav Havel kuoli joulukuussa 2011. Näytelmäkirjailija ja toisinajattelija Havelilla oli tahtaumarikas elämä, jonka eräs merkkipaalu oli vuosi 1989. ”Havel presidentinlinnaan!” (*Havel na Hrad!*), huusi samettivalankumouksen huumaama kansa joulukuussa. Vuoden lopussa hän oli Tšekkoslovakian presidentti. Hallintoa vastustavasta, epäpoliittisena itseään pitäneestä vaikuttajasta tuli pitkän uran tehnyt valtiomies, joka saattoi maansa Natoon ja Euroopan unioniin.

Havel syntyi vauraaseen yrittäjäsukuun Prahassa vuonna 1936. Kommunistit ottivat vallan Tšekkoslovakiassa vuonna 1948. Porvarillisen taustansa vuoksi Havel ei saanut opiskelupaikkaa humanistisissa aineissa, joita olisi halunnut opiskella. Käytäntö oli tuolloin tavallinen: ilman puoluekirjaa tai poliittisesti luotettavaa taustaa saattoi opiskella lähinnä teknisiä aineita tai luonnontieteitä. Havelin koulutus jäi kesken

ja hän keskittyi kirjoittamiseen. Vuonna 1964 Havel avioitui Olga Šplíchalován kanssa. Vaimo oli Havelille tärkeä tuki. Havelin oman näkemysensä mukaan rakastavan mutta voimakkaan äidin kasvattama hajamielinen älykkö tarvitsi tomeran naisen, joka huolehti miehensä asioista – ja piti tämän jalat maassa. Havelin myöhemmin vuosina Olgalle vankilasta lähettämät kirjeet eivät olleet lyyrisiä rakkaudentunnustuksia vaan vaimolta tilattiin juustoa ja tupakkaa.

Tšekkoslovakian elokuun 1968 miehityksen jälkeen Havelin näytelmäkirjailijan ura hankaloitui, eikä hänen teoksiaan enää esitetty julkisesti. 1970-luvun puolivälissä hän aktivoitui oppositiovaikuttajana. Toiminta kulminoitui kansalaisliike Charta 77:n perustamiseen. Aktivistit ottivat voimakkaasti kantaa ihmisoikeuksiin, joita itäblokin maat olivat sitoutuneet kunnioittamaan Etykin huippukokouksessa vuonna

1975. Heidän toimintaansa ei katsottu hyvällä; useat Charta 77:n osallistuneet toimijat saivat tuntuja rangaistuksia. Rockmusiikilla oli suora merkitys Havelin oppositiotointaan. Tšekkoslovakialaisen underground rock-yhtye The Plastic People of the Universeen toiminta oli johtanut huliganismisyytöksiin ja oikeudenkäynteihin, jotka motivoivat Charta 77:n laatimiseen. Laajemmin rock-musiikin merkityksen ja Charta 77-aktivismiin voi nähdä osana kulttuurista kylmää sota, jossa lännen vaikutuskeinona oli länsimaisten kulttuurivaikutteiden ja ajatusten levittäminen Itä-Eurooppaan. Charta 77:n ja The Plastic People of the Universeen taustalla olikin länsimaisia tukijoita ja rahoitusta.

Oppositiotointaan ryhtyttyään Havel vietti yhteensä noin viisi vuotta vankilassa. Toisin kuin monet muut vuoden 1968 jälkeen toisinajattelijoina vaikuttaneet tšekit ja slovakit, Havel ei ollut koskaan kuulunut kommunistiseen puolueeseen. Perhetaustansa vuoksi hän tuskin olisi voinut siihen liittyäkään. Havel määritteli yhteiskunnallisen kantansa ”antipoliittisen politiikan” (*antipolitická politika*) kautta. Vaikka hän ilmaisi, että käsite oli vain apuväline tiettyssä kontekstissa, myöhemmin hän pyrki korostamaan epäpoliittisuuttaan. Havelin antipoliittikan toimintamuotona oli ”totuudessa eläminen”, joka ei merkinnyt yksinomaan aktiivista vastarintaa vaan vähintäänkin omien motiivien tiedostamista.

Tšekkoslovakian kommunistinen puolue luopui vallasta joulukuussa 1989. Vielä samana syksynä vain aniharva olisi kuvitellut sen olevan mahdollista. Myös Havel oli yllätynyt. Mielenosoitukset saivat Tšekkoslovakiassa alkunsa opiskelijoihin. Toistuvat mielenilmaukset, oppositiotointaan ja kansainvälinen tilanne johtivat

siihen, että kommunistinen puolue aloitti lopulta neuvottelut oppositioedustajien kanssa. Havel johti samana vuonna perustettua Kansalaisfoorumia (*Občanské fórum*), joka kokosi toisinajattelijat yhdeksi rintamaksi. Havelin aktiivisuus Kansalaisfoorumissa on luonut käsityksen, jonka mukaan juuri oppositiovoimilla olisi ollut ratkaiseva rooli kommunismin romahduttamisessa Tšekkoslovakiassa ja muissa kansandemokratioissa.

Toisinajattelijoiden merkitys on kuitenkin kiistanalainen kysymys nykytutkimuksessa. Kun tarkastellaan kokonaiskuvaa, on heidän vaikutustaan korostettu suhteettomasti. Princetonin yliopiston historioitsijat Stephen Kotkin ja Jan T. Gross ovat teoksessaan *Uncivil Society* (2009) kyseenalaistaneet toisinajattelijoiden aktivismin merkitystä vuoden 1989 murroksessa. Siinä missä aikaisempi kirjallisuus on nähnyt Kansalaisfoorumin kaltaiset liikkeet jopa kansalaisyhteiskunnan muotoina, oli kansalaisyhteiskunta Kotkinin ja Grossin mukaan ennemminkin seuraus kuin syy tapahtumille. Tšekkoslovakian kohdalla Kotkin ja Gross ovat todenneet, että opposition merkitys oli lopulta verrattain vähäinen, eikä Kansalaisfoorumia voida verrata Puolan Solidaarisuus-liikkeeseen, joka oli järjestäytyneet ammattiyhdistysliike ja jolla oli oma ohjelmansa. Kotkinin mukaan merkittävässä roolissa Itä-Euroopan murroksessa oli nimenomaan kommunistinen hallinto, joka oli ajanut itsensä umpikujaan. Gorbatšovin Neuvostoliitto salli muutosten tapahtua.

Kommunismin romahtamiseen johtaneiden syiden analysointi vaatii laajaa näkökulmaa, joka ei voi keskittyä ainoastaan toisinajattelijoihin. Tämä ei tietenkään tarkoita, etteikö Havelilla olisi ollut tärkeä rooli muutosprosessissa. Kansalais-

foorumi ja sen edustajat istuivat neuvottelupöydässä ja varmistivat asioiden etenemisen heille suotuisaan suuntaan. Sopivimpana ehdokkaana Havel valittiin demokraattisen Tšekkoslovakian presidentiksi. Havelin julistaman ajatuksen mukaan ”totuuden ja rakkauden tulisi voittaa valheet ja viha”. Lauseessa korostui eronteko menneisyyteen sekä voimakas usko tulevaisuuteen. Hetken aikaa lausahdus yhdisti toiveikasta kansaa. Havel ei ollut suosittu ainoastaan moraalisten kannanottojen tai rohkeutensa vuoksi – kyseisestä ominaisuudesta todistivat vankilassa vietyt vuodet – vaan siksikin, ettei hän edustanut mitään poliittista suuntausta tai puoluetta. Havelin kirjoittaja- ja teatteritausta oli yksi suosion syy. Tšekit arvostavat aseina kynää ja sanaa. Havelin karisma, vaatimaton ulkoinen olemus, miellyttävä käytös sekä viihtyminen oluttuvissa lisäivät hänen sympaattisuuttaan. Havel toimi ensin kolme vuotta Tšekkoslovakian presidenttinä ja sen jälkeen perustuslain sallimat kaksi viisivuotiskautta Tšekin tasavallan presidenttinä. Hallintokausi päättyi vuonna 2003.

Ristiriidatonta Havelin kotimainen suosio ei ollut. Kiinnostavaa onkin kontrasti hänen asemassaan ennen ja jälkeen vuoden 1989. Vankilassa istuneesta toisinajattelijasta tuli koko kansan johtaja. Havel itse totesi, että hänen olemuksensa herätti kahdenlaisia ajatuksia: jotkut ajattelivat, että hän ei enää ole se sama villapaitaan pukeutuva boheemi kuten ennen vallankumousta; toisten mielestä hänen olisi pitänyt käyttäytyä presidentille sopivammalla tavalla. Potkulaudalla presidentinlinnan käytävillä etenevän Havelin neuvonantajat koostuivat entisistä toisinajattelijakumppaneista. Havel kutsui Frank Zappan konsertoimaan Prahaan ja isännöi The Rolling Stonesin musikoita presiden-

tinlinnassa.

Havelista on tullut monille symboli ja sankarihahmo, johon kommunismin kaatuminen henkilöityy. Havelia pidettiin vuoden 1989 jälkeen miltei kansanpelastajana – häntä verrattiin usein Tšekkoslovakian ensimmäiseen presidenttiin T.G. Masarykiin, jonka symbolinen merkitys samettivallankumouksen jälkeen haluttiin jälleen tunnustaa. Voikin ajatella, että miesten rinnastaminen oli osa ”terapeuttista” menneisyydenkäsittelyprosessia, jossa kommunistinen kausi nähtiin anomaliana demokraattisten hallintokausien välissä.

Valta muokkaa ihmistä. Joidenkin mielestä Havel etäänny presidenttikaudellaan todellisuudesta eikä ymmärtänyt vaikeuksia, joita siirtyminen sosialismista markkinatalouteen piti sisällään tavallisten ihmisten elämässä. Havel ei toivonut Tšekkoslovakian liittovaltion hajoamista, muttei voinut sitä estääkään. Vuonna 1992 Václav Klausin johtaman oikeistopuolue ODS ja slovakialaisen Vladimír Meciarin kansallispainotteinen HZDS voittivat parlamenttivaalit. Kun liittovaltion hajoaminen alkoi näyttää todennäköiseltä, Havel erosi protestina virastaan. Vuoden 1993 alussa perustettiin itsenäinen Tšekin tasavalta, jonka ensimmäiseksi presidentiksi valittiin jälleen Havel. Hänen kotimainen suosionsa alkoi laskea samettivallankumousta seuranneen euforian tasaannuttua. Siirtymävaihe kohti demokratiaa oli monimutkainen prosessi, jonka hyödyt näyttivät kerääntyvän harvojen käsiin. Jotkut pitivät Havelia liian elitistisenä, jotta tämä kykenisi ymmärtämään tavallista kansaa. Lisäksi Havel toimeenpani uudistuksia, jotka eivät miellyttäneet kaikkia. Näistä merkittävin oli laaja armahduspäätös, jonka myötä vankiloista vapautettiin kommunismin aikana tuomittujen toisinajattelijoiden

lisäksi lukuisia rikollisia.

Havel osallistui maansa menneisyydenkäsittelyyn, jota on leimannut melkoinen mustavalikoisuus. Havelin kommunisminvastainen kritiikki ei juurikaan ottanut huomioon sosialistisen kauden positiivisia saavutuksia työllisyyden, hyvinvoinnin, koulutuksen ja tasa-arvon alueilla. Kun demokratiaan siirtyminen ei johtanut yksinomaan parannuksiin, vaan työttömyys ja taloudellinen epätasa-arvoisuus alkoivat kasvaa ja korruptio rehottaa, antikommunismiin pohjaava retoriikka ei tuntunut enää ajankohtaiselta. Kriitikkojen mielestä Havel laittoi liian usein moraaliset kysymykset arkihuolien edelle. Havel otti kantaa myös saksalaisten sodan jälkeisiin joukkokarkotuksiin. Natsimiehityksen päätyttyä vuonna 1945 maasta karkotettiin – osittain pakkokeinoin – lähes kolme miljoonaa Tšekin saksalaista. Karkotusten aikana kuoli tuhansia. Tšekissä Havelin pahoittelut karkotuksiin osallisille otettiin ristiriitaisesti vastaan. Havel puolusti usein avoimesti suvaitsevaisuutta ja vähemmistöjä ja otti kantaa esimerkiksi romanien asemaan.

Maan rajojen ulkopuolella ja erityisesti lännessä Havel säilytti suosionsa. Hän oli useita kertoja ehdolla Nobelin rauhanpalkinnon saajaksi. Havelin asemaa ulkopoliitikassa määrittivät lämpimät suhteet Yhdysvaltoihin. Kylmän sodan päättyessä Havel piti Natoa tarpeettomana, mutta tuli pian toisiin ajatuksiin. Havelin suhtautuminen muuttui vuosien mittaan varsin Nato-myönteiseksi. Hän vetosi ”globaaliin vastuuseen” ja tuki maansa jäsenyysneuvotteluja. Tšekistä tuli puolustusliiton jäsen vuonna 1999. Havel antoi valtakautensa aikana tukensa amerikkalaisjohtoiselle Nato-opeeraatiolle Jugoslaviassa ja kannatti Irakin sotaa. Irakin sodan kannattaminen ärjytti useita Havelin ihailijoita. Esimerkiksi edesmen-

nyt brittihistorioitsija Tony Judt ylisti vuonna 2005 ilmestyneessä kirjassa Havelin symbolista merkitystä vuoden 1989 tapahtumissa, mutta seuraavana vuonna Havel lukeutui Judtin *London Review of Books*issa julkaistussa kirjoituksessa ”Bushin hyödyllisiin idiootteihin”.

Miksi entinen toisinajattelija Havel, joka piti Tšekkoslovakian miehitystä vuonna 1968 historiallisena vääryytenä, tuki Bushin hallinnon toimia, jotka johtivat siviilien kärsimykseen ja Irakin miehittämiseen? Havel ei koskaan selittänyt asiaa perusteellisesti. Irakin sotaa kannattivat tietysti muutkin itäisen Keski-Euroopan vallanpitäjät. Kyse tuntuu olevan jonkinlaisesta tunnereaktiosta, johon sekoittuvat menneisyydestä kumpuavat pelot sekä Venäjän ja Saksan politiikan vastustaminen. Havel myös puolusti Yhdysvaltojen kaavailemaa ohjusten torjuntajärjestelmään liittyvää tutka-asemaa Tšekin tasavaltaan. Tšekkoslovakian miehitys poliittisten ratkaisujen ja mielipiteiden perusteluna ei enää vuonna 2003 näyttäyty kovinkaan uskottavana.

Toisin kuin Tšekin nykyinen presidentti Václav Klaus, joka on tunnettu EU-vastaisuudestaan, Havel oli EU:n vankkumaton kannattaja. Toisen presidenttikautensa kynnyksellä hän toivoi voivansa olla se henkilö, joka johdattaisi maansa ”osaksi Eurooppaa”. Näin tapahtui. Tšekistä tuli EU:n jäsenmaa vuonna 2004.

Havelin suhteet entiseen blokkijohtajaan Venäjään olivat viileät. Menneisyys kummitteli taustalla loppuun saakka. Venäjän poliittinen eliitti ei suhtautunut Haveliin lämpimästi. Hänen kontolleen laitettiin Tšekin Nato-jäsenyys. Havel puolestaan kritisoi Venäjän demokratiakehitystä ja Vladimir Putinia. Eräs hänen viimeisistä lausunnoistaan arvosteli Venäjän demokratiaa. Havelin mukaan venäläisille tarjottu demokratia ei ole uskottavaa. Venäjä

ei lähettänyt Tšekkiin valtiollista surunvalittelua eikä Havelin hautajaisiin osallistunut kumpikaan maan johtajista. Tšekissä oltiin loukkaantuneita, että Venäjä reagoi Pohjois-Korean diktaattorin Kim-Il-Jongin samoihin aikoihin sattuneeseen kuolemaan välittömästi virallisella surunvalittelulla.

Kotimaassa Havelin henkilökohtainen elämä vaikutti hänen suosioonsa. Kansan rakastama puoliso Olga kuoli vuonna 1996. Samana vuonna Havelilta leikattiin keuhkoista pahanlaatuinen kasvain. Tapaukset kasvattivat hänen suosiotaan. Kun Havel jo seuraavana vuonna solmi avioliiton näyttelijä Dagmar Veskrnován kanssa, suosio romahti jälleen. Havel joutui selittelemään pikaisita avioitumistaan. Havel kuitenkin valittiin toiselle kaudelle vuonna 1998. Vaikka presidentin asema Tšekissä on edustuksellinen, Havel toi mielipiteitään avoimesti esiin. Tämä johti erimielisyyksiin etenkin pääministeri Václav Klausin kanssa. Molemmat olivat olleet toteuttamassa vuoden 1989 vallankumousta, mutta heidän näkemyksensä sen jälkeisen ajan politiikasta erosivat merkittävästi. Siinä missä Havel oli puhunut kommunismin korvaavasta ”kolmannesta tiestä” ja korostanut kansalaisyhteiskuntaa, taloustieteilijä Klausin politiikkaa olivat suoraviivaiset talousuudistukset. Joidenkin paikallisten asiantuntijoiden mukaan Havelilta oli virhe jättäytyä puolueiden ulkopuolelle, koska siten hän ei pystynyt saamaan tärkeinä pitämiään tavoitteita läpi. Sisäpolitiikassa hän suhtautui kriittisesti sekä oikeistoon että vasemmistoon.

Tšekistä ei kahdessakymmenessä vuodessa kehittynyt Havelin ihanneyhteiskuntaa, jossa demokratiaa tukee vahva kansalaisyhteiskunta ja joka pohjaa yleiseen moraaliiin, lain ja ihmisoikeuksien kunnioittukseen, ja jossa moraalii pitää huolta siitä, että erilaisia maailmankatsomuk-

sia, uskontoja ja etnisiä taustoja edustavat yksilöt elävät yhdessä sopuisasti. Muilla poliittisilla vaikuttajilla, etenkin nykyisellä presidentillä Klausilla, on ollut varsin erilainen näkemys toimivasta yhteiskunnasta. Maan kehityksessä on Havelin visioita vahvemmin näkynyt usko markkinatalouteen ja huomattavasti heikompi kansalaisyhteiskunta kuin mitä Havel olisi toivonut.

Havelin presidenttikautta arvioivassa kritiikissä kaikuu väistämättä tietty jälkiviisaus. Kukaan ei tuolloin tiennyt, kuinka maata johdetaan demokratian periaattein. Havelin osallistuminen historian kehitykseen sen eri

vaiheissa – ja niihin kuuluneet onnistumiset ja epäonnistumiset – voi olla terveellistäkin. Havelin saavutuksiin kuuluu myös hänen kirjallinen tuotantonsa, kymmenet näytelmät, runokokoelmat ja esseet, jotka pitävät hänen ajatuksiaan elossa tulevaisuudessa. Hänen esimerkkinsä osoittaa, ettei kansakunta jakaannu yksinomaan hyviin ja pahoihin, roistoihin ja sankareihin. Havel itse piti tarinaansa esimerkinä elämän värikkydestä: ”se, että niin rauhallisen miehen kuin minun polkuni on ollut näin seikkailuntäyteinen, kertoo siitä, että elämä on hämmästyttävä ihme”.

Riikka Nisonen

CLARIN ja venäjänkieliset korpuksset

Helsingin yliopiston nykykielten laitoksella pidettiin 8.12.2011 työpaja, jonka teemana oli yhteistyömahdollisuudet CLARINin (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*) ja venäjän kielen korpuksien luomiseen ja kehittämiseen liittyvien venäläisten projektien välillä.

Työpajan avasi nykykielten laitoksen johtaja Arto Mustajoki. Hän kertoi CLARINin ja venäläisten korpusprojektien yhteistyön hyödyistä sekä laitoksen tämänhetkisistä venäjän kielen korpusprojekteista. Mustajoki muistutti esimerkiksi HANCO-oppimiskorpuksesta (www.ling.helsinki.fi/projects/hanco), joka oli yksi ensimmäisistä tämän alueen projekteista, ja kertoi myös nykykielten laitoksen artikkelikoelmasta *Instrumentarii ruskiki: korpusnyje podhody* (www.helsinki.fi/slavicahelsingiensia/preview/sh34/pdf/index.htm).

Steven Krauwer, CLARIN-projektin (www.clarin.eu) koordinaattori Utrechtiin yliopistosta valaisi konsortion peruseriaatteita ja tulevaisuudennäkymiä keskittyen erityisesti sen

epäkaupalliseen luonteeseen ja tieteelliseen suuntautumiseen. Konsortion päätavoitteena on tietokonekielitetieteilijöiden yhdistäminen sekä eurooppalaisen kielitietopankin (korpuksset, tietokoneohjelmat jne.) luominen. Euroopan unionin tasolla tehtävä on jo suoritettu; seuraava askel on yhteistyö lähimpien naapurien, myös Venäjän, kanssa.

Toinen konsortion edustaja, Krister Lindén, FIN-CLARINin johtaja Helsingin yliopistosta, kertoi tarkemmin CLARINin toiminnasta Suomessa. Suomalaisella tietokonekielitetieteellä on pitkä perinne ja laajamittaisia tuloksia, esimerkiksi TWOL, eli morfologinen jäsennin, joka on toteutettu myös venäjän kielelle (RUSTWOL). Tästäkin syystä suomalaisten ja venäläisten tutkijoiden osallistuminen CLARIN-seminaariin oli ratkaisevaa.

Venäläisen korpuskielitetieteen edustajista ensimmäisenä esiintyivät Olga Ljaševskaja ja Svetlana Savtšuk Moskovasta. He kertoivat Venäjän kansalliskorpuksen uusista mahdollisuuksista. Korpus kehittyi niin leveys- kuin

syvyyssuuntaankin. Suullisen, murteellisen, aksenttisen korpuksen koko on kasvanut merkittävästi, ja historiallinen korpus on tekeillä (1700–1800-lukujen tekstejä). Lähisuunnitelmissa on kaksikielisten lasten korpuksen luominen, johon tulee sisällyttämään materiaaleja Suomesta ja USA:sta. Korpuksen osoite on www.ruscorpora.ru.

Tatjana Šerstinova ja Svetlana Stepanova Pietarista kertoivat *Odin retševoi den* (Yksi puhekielinen päivä) -projektista. Projektin perusideana tallentaa kaikki venäjänkielisen henkilön ja hänen keskustelukumppaniensa yhden päivän aikana tuottama puhe. Tämä tehdään rintaan kiinnitetyn äänitallentimen avulla. Valitettavasti tällä hetkellä materiaali ei ole ulkopuolisten saatavilla, mutta lähitulevaisuudessa asia muuttuu. Osa materiaalista on luovutettu Helsingin yliopistolle.

Andrei Kibrik Moskovasta esitteli neljä multimodaalista venäjän kielen korpusta: *Rasskazy o snovidenijah* (Kertomuksia unista), *Rasskazy sibirjakov o žizni* (Siperialaisten kertomuksia elämästä), *Vesjolyje istorii iz žizni* (Hauskoja tarinoita elämästä) ja kertomuksia kuuluisan *Pears stories* -elokuvan pohjalta. Korpuksset sisältävät hyvin yksityiskohtaista äänensävyllystä ja tauollista materiaalia sekä jaoteltua yksinkertaisiin *diskursiivisiin* käytäntöihin. Viimeinen korpus, kertomuksia päärynöistä, sisältää myös videomateriaalia. Osa korpuksista löytyy Internetistä väliaikaisesta osoitteesta <http://www.mib431.ru/corpus>.

Serge Sharoff kertoi Leedsin yliopistossa kehitettävästä, korpuksiin perustuvasta automaattisen morfologisen koodauksen ohjelmasta ja KELLY-projektista (www.kellyproject.eu), jonka perusteella luodaan uutta oppimateriaalia korpuksien pohjalta. Rakennetaan muun muassa sanalista ja kollokaatioanakir-